

Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej

Departament Pomocy i Integracji
Społecznej
Dyrektor
Grzegorz Baranowski

DPS-I.055.7.2023.KK
Warszawa, dnia /elektroniczny znacznik czasu/

Zawiadomienie o sposobie załatwienia petycji

Szanowna Pani,

na podstawie art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870), w związku z petycją przekazaną przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w sprawie utworzenia renty pomocowej, proszę o przyjęcie poniższych informacji.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 901), pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Zasada subsydiarności wyrażona w tym przepisie oznacza więc, że pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb. Instytucja ta ma zatem charakter pomocniczy w zakresie wsparcia osób w pokonywaniu życiowych trudności, a także dopełnia świadczenia, które prawnie zabezpieczone są przez inne systemy. Osoby ubiegające się o pomoc z systemu pomocy społecznej powinny w pierwszej kolejności skorzystać z przyznanych im przez przepisy innych ustaw uprawnień, z własnych zasobów majątkowych (pieniężnych i niepieniężnych) oraz z własnych możliwości działania.

Jednocześnie w systemie pomocy społecznej występują różnorodne świadczenia, o charakterze pieniężnym (zasiłki) i niepieniężnym (np. usługi opiekuńcze, pobyt i usługi w ośrodkach wsparcia). Przepisy ustawy o pomocy społecznej, wśród świadczeń pieniężnych, przewidują między innymi:

- zasiłek stały – przysługujący osobie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy,
- zasiłek okresowy – przysługujący w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego,
- zasiłek celowy – może być przyznany w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, ogrzewania, w tym opału, odzieży,

niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach osobom i rodzinom, których dochody przekraczają ustawowe kryteria, można przyznać pomoc finansową w formie bezzwrotnego specjalnego zasiłku celowego lub innych świadczeń na zasadach zwrotnych.

Świadczeń z systemu pomocy społecznej udziela się co do zasady na wniosek osoby zainteresowanej. Sytuacja każdej osoby lub rodziny wymagającej wsparcia rozpatrywana jest indywidualnie, a pomoc powinna być dostosowywana do zdiagnozowanych potrzeb wynikających z trudnej sytuacji, w jakiej dana osoba lub rodzina się znajduje.

Prawo do świadczeń z pomocy społecznej uzależnione jest od wysokości dochodu. Kryteria dochodowe podlegają weryfikacji co 3 lata, z uwzględnieniem wyniku badań prognozy interwencji socjalnej.

Od 1 stycznia 2022 r., zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2021 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz.U. z 2021 r. poz. 1296), kryteria dochodowe w pomocy społecznej wynoszą odpowiednio:

- dla osoby samotnie gospodarującej – 776 zł,
- dla osoby w rodzinie – 600 zł.

Jednocześnie, zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej za dochód uważa się sumę miesięcznych przychodów z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku lub w przypadku utraty dochodu z miesiąca, w którym wniosek został złożony, bez względu na tytuł i źródło ich uzyskania, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, pomniejszoną o:

- miesięczne obciążenie podatkiem dochodowym od osób fizycznych i koszty uzyskania przychodu,
- składki na ubezpieczenie zdrowotne określone w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz ubezpieczenia społeczne określone w odrębnych przepisach,
- kwotę alimentów świadczonych na rzecz innych osób.

Katalog obciążeń pomniejszających dochód, jak i katalog przychodów odliczanych od dochodu określony w art. 8 ust. 3 i 4 oraz 4a ustawy jest na gruncie tej ustawy zamknięty, a co za tym idzie – każdy pozostały rodzaj dochodu niewymieniony w ww. regulacjach należy wliczyć do dochodu osoby/rodziny.

Należy również zaznaczyć, że przy ustalaniu uprawnienia oraz wysokości zasiłku stałego do dochodu nie wlicza się kwoty zasiłku okresowego.

Jak wynika z powyższego w systemie pomocy społecznej istnieją już świadczenia, które przysługują w trudnych sytuacjach, których osoby lub rodziny nie są w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości, a spowodowane są wskazanymi w petycji bezrobociem oraz niepełnosprawnością.

Jednocześnie uprzejmie przypominam, że w dniu 26 maja 2023 r. Sejm uchwalił ustawę o świadczeniu wspierającym, która zakłada przebudowę dotychczasowego systemu świadczeń dla osób z niepełnosprawnościami oraz ich opiekunów poprzez wprowadzenie od 1 stycznia 2024 r. do systemu prawnego nowego świadczenia - świadczenia wspierającego kierowanego bezpośrednio do osoby z niepełnosprawnością oraz modyfikacje warunków przyznawania świadczenia pielęgnacyjnego.

Świadczenie wspierające będzie kierowane bezpośrednio do osoby z niepełnosprawnością, w wieku od ukończenia 18 roku życia. Świadczenie to będzie przysługiwało bez względu na dochody osiągane przez tą osobę lub członków jej rodziny (brak kryterium dochodowego), będzie wolne od egzekucji i niezależne od innych form wsparcia.

Ponadto sytuacja osobista opiekuna osoby z niepełnosprawnościami, w szczególności jego dochód, posiadanie ustalonego prawa do emerytury bądź renty (w tym renty socjalnej) czy aktywność zawodowa, nie będzie miała żadnego wpływu na prawo do świadczenia wspierającego.

Ustawa o świadczeniu wspierającym obecnie jest przedmiotem prac Senatu RP (druk senacki nr 989). Ostateczny kształt ustawy uzależniony jest od przebiegu dalszych prac legislacyjnych, uwzględniających również możliwe zmiany projektowanych regulacji prawnych.

Ponadto osoby znajdujące się w trudnej sytuacji mogą uzyskać wsparcie również w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu na lata 2019-2023”, który zapewnia pomoc zarówno osobom starszym, niepełnosprawnym, o niskich dochodach, jak i dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji. Istotnym elementem Programu jest zapewnienie dzieciom i młodzieży w wieku szkolnym zjedzenia gorącego posiłku przygotowanego w stołówce szkolnej. Program przewiduje wsparcie finansowe gmin w udzieleniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Warto dodać, że 28 grudnia 2022 r. Rada Ministrów przyjęła uchwałę zmieniającą uchwałę w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019–2023. Zmiany dotyczą podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do korzystania ze wsparcia - ze 150% do 200% kryterium, o którym mowa w art. 8 ustawy o pomocy społecznej. Dzięki temu pomoc w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” otrzymają potrzebujący których dochód nie przekracza:

- 1552 zł – dla osoby samotnie gospodarującej (dotychczas było to 1164 zł),
- 1200 zł – dla osoby w rodzinie (dotychczas 900 zł).

Osoby potrzebujące mogą również korzystać z Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020. W ramach tego Programu pomoc w formie paczek żywnościowych lub posiłków, dystrybuowanych przez organizacje pozarządowe lub ośrodki pomocy społecznej, mogą otrzymać osoby i rodziny, których dochód nie przekracza 220% kryterium dochodowego uprawniającego do skorzystania z pomocy społecznej. Od 1 stycznia 2022 r. obowiązują poniższe kryteria dochodowe uprawniające do pomocy żywnościowej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020:

- 1707,20 zł w przypadku osoby samotnie gospodarującej, czyli dochód nieprzekraczający 220% kryterium dochodowego uprawniającego do korzystania z pomocy społecznej (tj. 776 zł);
- 1320 zł w przypadku osoby w rodzinie, czyli dochód nieprzekraczający 220% kryterium dochodowego dla osoby w rodzinie uprawniającego do korzystania z pomocy społecznej (tj. 600 zł).

Aby otrzymać pomoc żywnościową należy zgłosić się do właściwego ze względu na miejsce zamieszkania ośrodka pomocy społecznej lub do organizacji partnerskiej wydającej żywność w celu zakwalifikowania do odbioru żywności.

Mając na uwadze powyższe uprzejmie informuję, że Departament Pomocy i Integracji Społecznej nie planuje zmian w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej w kierunku postulowanym w treści petycji.

Pouczenie

Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi.

Z wyrazami szacunku

Grzegorz Baranowski

Dyrektor

Departamentu Pomocy i Integracji Społecznej

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/